

Demens og ernæringsforstyrrelse

Jan Ståle Nilsen

Kommuneoverlege Arendal kommune

Hva er demens?

- ▶ Demens er ikke en enkeltsykdom, men et syndrom som er et resultat av ulike sykdommer eller skader i hjernen. Symptomene må ha oppstått på grunn av en spesifikk hjernesykdom eller hjerneskade og de må være kroniske. I de fleste tilfeller er de progredierende, det vil si at symptomene blir mer og mer uttalte.
- 1. Hukommelsen må være betydelig dårligere enn hva den var tidligere i livet, og spesielt gjelder dette hukommelsen for informasjon og egenopplevde hendelser i nær fortid. Unntak kan være sjeldnere demenssykdommer, slik som frontotemporal demens, der hukommelsessvikt sjelden er fremtredende i tidlige stadier av demenssykdommen.
- 2. Minst én annen kognitiv funksjon, for eksempel orienteringsevne i tid eller sted, språklig kommunikasjonsevne, logisk resonneringsevne, planleggingsevne og/eller vurderingsevne må være redusert sammenlignet med tidligere.
- 3. Hukommelsen og den øvrige intellektuelle svikten må være så redusert at man ikke lenger klarer å fungere i vante omgivelser og utføre dagligdagse oppgaver slik man gjorde tidligere.
- 4. Atferden, eller væremåten, må være forandret. Man kan for eksempel bli mer passiv, tiltaksløs, irritert, bli fortere sint eller bli mistenksom for å nevne noen typiske atferdsendringer.
- 5. For å kunne skille demenssyndromet fra delirium, som er et annet syndrom som kan oppstå raskt i forbindelse med en alvorlig somatisk sykdom eller legemiddelpåvirkning, må symptomene beskrevet under 1-4 ha vedvart over tid i minst 6 måneder.
- 6. I ICD-10 er det også lagt vekt på at pasienten må ha normal bevissthet for at demensbegrepet skal kunne anvendes. Denne betingelsen er nok ikke alltid til stede ved alvorlig grad av demens.

Case 😊

- ▶ Kvinne 78 år
- ▶ Tidligere frisk - bruker Albyl-E og simvastatin grunnet antatt TIA ved 69 års alder
- ▶ Bor alene - hspl til å bistå med medikamenter
- ▶ Datter har tatt kontakt med hspl for bistand grunnet at pas husker så lite. Forstår ikke telefon, forstår ikke Tv eller mikrobølgeovn
- ▶ Henvist hukommelsespoliklinikk og funnet MMSE på 18 - antatt alzheimers diagnose.
- ▶ Ønsker bo hjemme og klare seg selv
- ▶ Siste året gått ned ca 10 kg i vekt og har nå BMI på 17.5.

Hvorfor har hun gått ned i vekt?

- ▶ Hun ser ikke konsekvensene av valgene hun tar
- ▶ Overbevisning om at hun nettopp har spist selv om ikke har det
- ▶ Hun får problemer med å spise, forstår ikke bruk av bestikk etc
- ▶ Vansker med å uttrykke seg, klarer ikke forklare at hun er sulten
- ▶ Kan gjemme maten slik at hspl/pårørende ikke ser det
- ▶ Redusert oppmerksomhet. For eks kan for mange gjenstander på bord som f.eks serviett føre til forvirring
- ▶ Vansker med å forstå kroppens signaler - kjenner ikke sultfølelse eller egen vektnedgang.
- ▶ Motorisk svikt: svelgvansker, hånd-munn koordinasjon.
- ▶ Tann/munn-helse